

Kesk-Euroopa maade presidentide ja Ameerika Ühendriikide riigipea kohtumisel Varssavis osalenud president Toomas Hendrik Ilves külastas eile Poolas Luslawice mõisas ühte tuntuimat poolakat, heliloojat ja dirigenti Krzysztof Penderecki't tema kodumajas.

“Eesti ja Poola on lähedased liitlased Euroopa Liidus, NATO-s, me mõlemad toetame tugevat ja julget Euroopa Liitu, kuid samas on tihedad ka Eesti ja Poola kultuurisidemed,” ütles president Ilves. Ta tõi üheks oluliseks näiteks Eesti sagedase külalise, mullu märtsis meie muusika- ja teatriakadeemia (EMTA) audoktoriks promoveeritud Penderecki, kelle mõju helilooja ja muusikuna ületab EMTA rektori Peep Lassmanni sõnul tavapärased piirid.

“Krzysztof Penderecki on suur helilooja ja muusik, aga ka Poola suur kodanik, kes aastakümnete jooksul on lähtunud kindlast põhimõttest – kunst ei kannata kompromisse, võõra näo teesklemist, iseenese vastu rääkimist,” ütles Eesti riigipea. “Nagu tõeliselt suur looja, pole ta end pannud väljapoole aega, milles elab ja loob, ega ole end välja lülitanud oma ajaloost ja olevikust.”

Penderecki on vältinud seda, mida ta ise nimetab kirjutamiseks või komponeerimiseks tühjuses, lisas president Ilves.

Eesti riigipea ja Evelin Ilves istutasid Krzysztof Penderecki ja Elzbieta Penderecka koduaeda Eestis aretatud iluõunapuu “Professor August Vaga”, mis pärineb Karukäpa puukolist Luual.

Penderecki mõju helilooja ja muusikuna ületab tavapärased piirid, on öelnud Eesti Muusika- ja teatriakadeemia (EMTA) rektor Peep Lassmann. Mullu märtsist on Penderecki EMTA audoktor. President Ilves ja Penderecki kohtusid esimest korda just lennukis Tallinnasse, kui tuntud helilooja ja muusik sõitis EMTA audoktoriks promoveerimisele.

Penderecki kodumajas esines president Ilvesele ja Evelin Ilvesele noor pianist Julia Kociuban, kes on mänginud ka Neeme Järvi ja Eri Klasi juhatusel ning koos Tallinna Kammerorkestriga. Öhtul külastas Eesti riigipea Rzeszówi lähedal Lanćuti lossis Varssavi sümfooniaorkestri kontserti, mida dirigeeris Krzysztof Penderecki.

Taustaks

Katkendeid Krzysztof Penderecki EMTAa audoktoriks promoveerimise kõnest 28. märtsil 2010 Estonia kontserdisaalis:

“... kunst saab olla imeliseks vahendajaks: vabaduse – mõtete ja tunnete vabaduse – ning tõe ja ilu vahendajaks. Kunstnik elab ja loob ühe kindla kultuuri ja looduse keskel. Igal kultuuril on oma kordumatu loomus, iseloom; ja seda mõjutab ühe või teise maa loodus, seal elavate inimeste loomus. /---/

Kahekümnes sajand oli ajalooliste kataklüsmide ajastu, poola poeedi ja nobelisti Czesław Miłoszi sõnastatuna: inimõistuse vangistamise ajastu. Kuid oli ka totalitaarsete süsteemide kokkuvarisemise ja uue – mitte kerge – reaalsuse loomise ajastu. Mulle on alati olnud lähedane Theodor Ludwig Wiesengrund Adorno mõte, kuidas reageerida muusikaga ajaloo õudusele ja ajaloo vajadusele. /---/

Puud – see on oluline ja tähenduslik motiiv minu elus ja minu muusikas. Puud kui looduse sümbolid ja esindajad õpetavad meile väärtusi ja olemise mõtte mõistmist. Vaadakem neid. Nad on kui saladuslik ja läbitungimatu looduse raamat. Kaheti juurdunud: maasse ja taevasse. End puude helisse sisse kuulata ja mõista nende saatust – see on kui alustaks teemat fuugas või sümfoonias. /---/”

Vabariigi Presidendi Kantselei
avalike suhete osakond
tel 631 6229